

1. OSIO: Arjen taidot, elämänhallinta ja asuminen osana oppimista, 2 op

Kansanopistojen oppivelvollisille tarjottavan vapaan sivistystyön koulutuksen opetussuunnitelman perusteet

- **Perusteet tulivat voimaan 1.8.2021**

- **Sisältö:**

1. Koulutuksen tehtävä, rakenne ja laajuus
2. Opetussuunnitelman valtakunnalliset perusteet ja paikallinen opetussuunnitelma
3. Koulutuksen toteuttaminen
4. Opiskelun ohjaus ja tuki
5. Opetuksen tavoitteet ja opiskelijan osaaminen
6. Oppimisen ja osaamisen arviointi

1. OSIO: Arjen taidot, elämänhallinta ja asuminen osana oppimista, 2 op

Opistovuosi oppivelvollisille-koulutus - Tehtävä

- Tavoitteena on edistää opiskelijan **omaehtoista oppimista ja antaa opiskelijalle valmiudet opintojen jatkamiseen** perusopetuksen jälkeisessä koulutuksessa.
- Tarkoituksena on vahvistaa opiskelijoiden **elämänhallintataitoja ja antaa opiskelijoille valmiuksia itsensä jatkuvaan kehittämiseen**.
- Vahvistaa opiskelijan **perusvalmiuksia, opiskelu- ja vuorovaikutustaitoja, opetus- ja tiedonalojen kielen hallintaa sekä tieto- ja viestintätaitoja** siten, että opiskelijalle syntyy valmiudet suoriutua toisen asteen koulutuksesta.
- Sisältyy lisäksi **valinnaisia suuntautumisopintoja**, joko opiston omia tai muiden järjestämiä.
- **Sisäoppilaitosmuotoinen opiskelu** luo oppivelvollisuuskäiselle opiskelijalle mahdollisuuksia vahvistua ihmisenä, itsenäistyä, oppia oman elämän hallintaa ja sosiaalisia taitoja sekä löytää voimavaroja oman tulevaisuuden suunnitteluun.
- Opiskelu vahvistaa nuoren itsetuntoa, uskoa omaan kykyihin ja auttaa löytämään omat kiinnostuksen kohteet. Internaatimuotoisuuden *mukanaan tuoma kokonaisvaltainen pedagogiikka ja palvelut ovat opetuksen suunnittelun lähtökohtana myös silloin, kun opiskelija ei omasta valinnastaan asu internaatissa.*

1. OSIO: Arjen taidot, elämänhallinta ja asuminen osana oppimista, 2 op

Opistovuosi oppivelvollisille-koulutus – Rakenne 1

- Opiskelijaksi voidaan ottaa henkilö, joka on suorittanut **perusopetuksen oppimäärän**.
- Opiskelijaksi ottamisesta päättää ylläpitäjä soveltaen **yhdenvertaisia valintaperusteita**.
- Ylläpitäjä päättää myös mahdollisesti järjestettävistä **valinta- tai soveltuvuuskokeista jatkuvasta hausta** ja siihen liittyvistä hakuajoista ja -menettelyistä.
- Koulutuksen vähimmäispituus on vapaan sivistystyön lain mukaan **34 opiskelijaviikkoa** ja koulutus voi kestää enintään yhden lukuvuoden
- Opiskelijaviikko kansanopistossa= yhden opiskelijan 5 työpäivän pituinen opiskelujakso jossa työpäivän pituus on ohjattua opetusta keskimäärin vähintään 5 tuntia.
- Opiskelijaviikolla määritellään ohjatun **opetuksen määrä** ja se on kansanopiston **rahoituksen yksikkö**.
- **Opiskelijan suoritukset ja osaaminen sekä opintojen laajuus** kuvataan opetus-suunnitelman perusteissa **opintopisteinä**.
- Yksi opintopiste vastaa opiskelijan noin 27 tunnin keskimääräistä työpanosta.
- Siis koulutuksen vähimmäispituus 32 opiskelijaviikkoa, 1432 tuntia ja laajuus vähintään 53 opintopistettä!

1. OSIO: Arjen taidot, elämänhallinta ja asuminen osana oppimista, 2 op

Opistovuosi oppivelvollisille-koulutus – Rakenne 2

Paikallisessa OPSssa ylläpitäjä päättää, minkä laajuisina (väh. 4 op), missä järjestyksessä ja millaisina opintojaksoina osaamiskokonaisuudet tarjotaan opiskelijalle!

Osaamiskokonaisuudet ja niiden vähimmäisopintopistemäärät ovat seuraavat:

Opetussuunnitelman valtakunnallisesta perusteista tulevat:

- Arjen taidot ja elämänhallinta (vähintään 4 opintopistettä)
- Opiskelu-, itsetuntemus- ja työelämätaidot (vähintään 4 opintopistettä)
- Vuorovaikutus- ja viestintätaidot (vähintään 4 opintopistettä)
- Matemaattiset perustaidot ja ongelmanratkaisutaidot (vähintään 4 opintopistettä)
- Aktiivinen kansalaisuus (vähintään 4 opintopistettä)
- Opiskelu- ja urasuunnittelutaidot (vähintään 4 opintopistettä)

Paikallisessa opetussuunnitelmassa tarjottavat:

- Valinnaiset suuntautumisopinnot (laajuus riippuu edellisten opintokokonaisuuksien laajuuksista; enintään 29 op)

1. OSIO: Arjen taidot, elämänhallinta ja asuminen osana oppimista, 2 op

Opistovuosi oppivelvollisille-koulutus – OPS:n laadinta 1

Kansanopiston ylläpitäjän tulee hyväksyä koulutusta varten opetussuunnitelma

- OPSin laatimisessa tulee huomioida

- laki vapaasta sivistystyöstä 632/1998, laki vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta 1219/2020 sekä oppivelvollisuuslaki 1214/2020
- OPH:n määräys kansanopistojen oppivelvollisille suunnatun vapaan sivistystyön koulutuksen opetussuunnitelman perusteista
- koulutuksen ylläpitäjän hyväksymä opiston opetussuunnitelma
- muiden oppilaitosten opetustarjonta sekä
- kansanopiston toimintaympäristö, paikallinen osaaminen ja erityisresurssit.

Paikallinen opetussuunnitelma laaditaan yhteistyössä henkilöstön, opiskelijoiden, opiskelijoiden huoltajien sekä kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisten kanssa.

1. OSIO: Arjen taidot, elämänhallinta ja asuminen osana oppimista, 2 op

Opistovuosi oppivelvollisille-koulutus – OPSin laadinta 2

Paikallinen opetussuunnitelma sisältää seuraavat osat 1:

- oppilaitoksen toiminta-ajatus ja arvopainotukset
- koulutuksen järjestämisen lähtökohdat, kohderyhmän kuvaus ja koulutuksen yleiset tavoitteet
- oppimiskäsitys, opiskeluympäristöt ja -menetelmät
- oppilaitoksen toimintakulttuurin pääpiirteet
- itsenäisen opiskelun periaatteet
- opintokokonaisuuksien tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä arviointi opintokokonaisuuksittain
- kuvaus siitä, minkä laajuisina opintokokonaisuuksina opinnot tarjotaan opiskelijalle, miten ne jaetaan opintojaksoihin ja missä järjestyksessä opinnot suoritetaan
- opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laadinta sekä menettelytavat opiskelijan olemassa olevan osaamisen selvittämiseksi ja tämän tiedon dokumentoimiseksi

1. OSIO: Arjen taidot, elämänhallinta ja asuminen osana oppimista, 2 op

Opistovuosi oppivelvollisille-koulutus – OPSin laadinta 3

Paikallinen opetussuunnitelma sisältää seuraavat osat 2:

- kodin ja oppilaitoksen yhteistyön toteuttaminen sekä yhteistyö muiden tahojen kanssa
- ohjauksen ja jatko-ohjauksen tavoitteet, opiskelijan tukeminen ja tuen järjestäminen sekä kuvaus ohjaukseen ja tukemiseen osallistuvien tehtävistä
- oppimisen ja opiskelun tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetus
- kieli- ja kulttuuriryhmien opetus
- työelämäyhteistyö
- opiskeluhuolto
- opiskelijan oppimisen arviointi, arvioinnin muodot ja käytännöt opiskelun aikana ja koulutuksen päättyessä, palautteen antamisen muodot ja käytännöt, todistus ja siihen merkittävät tiedot koulutuksen päätyttyä
- toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi.

1. OSIO: Arjen taidot, elämänhallinta ja asuminen osana oppimista, 2 op

Opistovuosi oppivelvollisille-koulutus – OPSin laadinta 4

Lisäksi tarvitaan:

- oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltosuunnitelma (1287/2013, 13 §) joka sisältää suunnitelman opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
- suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.
- oppilaitoskohtainen tasa-arvosuunnitelma
- yhdenvertaisuussuunnitelma

1. OSIO: Arjen taidot, elämänhallinta ja asuminen osana oppimista, 2 op

Opistovuosi oppivelvollisille-koulutus – Toteutus

- OPSn toteutusta kuvataan seuraavien teemojen kautta
- Ne kuvataan OPSin valtakunnallisissa perusteissa
  1. Arvoperusta
  2. Oppimiskäsitys
  3. Toimintakulttuuri
  4. Opiskeluympäristö ja työtavat
  5. Yhteistyö eri tahojen kanssa (oppilaitokset ja työpaikat)
  6. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö

Oppilaitoksen ylläpitäjä päättää ja kuvaa paikallisessa opetussuunnitelmassa mitkä ovat ne edellisiä teemoja täydentävät paikalliset näkökulmat tai painotukset ja miten ne ilmenevät.

1. OSIO: Arjen taidot, elämänhallinta ja asuminen osana oppimista, 2 op

Opistovuosi oppivelvollisille-koulutus – Ohjaus ja tuki 1

- Oppivelvollisuuskoulutuksen järjestäjän ohjaus- ja valvontavastuu alkaa, kun oppivelvollinen on aloittanut opintonsa koulutuksen järjestäjän opiskelijana ja päättyy, kun oppivelvollisen opiskeluoikeus tai oppivelvollisuus päättyy (1214/2020, 12 §)
- Opiskelun ohjauksen ja tuen tarkoitus on tukea ja ohjata opiskelijaa siten, että hän kykenee tekemään tarkoituksenmukaisia ja hänelle soveltuvia koulutusta ja uravalintaa koskevia ratkaisuja sekä tukea häntä opiskelun aikaisessa elämäntilanteessaan
- Kansanopistot ovat sisäoppilaitoksia ja siksi myös vertaistuki on osa opiskelun ohjausta ja tukemista
- Erityinen huomio on kiinnitettävä niiden opiskelijoiden tukemiseen ja ohjaukseen, joilla on opiskelu- tai oppimisvaikeuksia tai elämänhallintaan liittyviä haasteita
- Ohjausta järjestetään yksilöllisesti tai yhteisöllisesti, henkilökohtaisena ohjauksena, ryhmäohjauksen tai vertaisohjauksen sekä näiden yhdistelmänä. Kansanopistoissa yhteisöllinen ohjaus korostuu.

1. OSIO: Arjen taidot, elämänhallinta ja asuminen osana oppimista, 2 op

Opistovuosi oppivelvollisille-koulutus – Ohjaus ja tuki 2

Oppilaitoksen ylläpitäjä päättää ja kuvaa paikallisessa opetussuunnitelmassa, mitkä ovat

- 1. ohjauksen järjestämistä,**
- 2. henkilökohtaista opiskelusuunnitelmaa,**
- 3. opiskeluhuoltoa,**
- 4. oppimisen ja opiskelun tukea sekä**
- 5. kurinpitokeinojen käyttämistä ja niihin liittyviä menettelytapoja koskevan suunnitelman**

mahdollisesti täydentävät paikalliset näkökulmat tai painotukset ja miten ne ilmenevät.

Muilta osin voidaan käyttää opetussuunnitelman perusteiden tekstiä sellaisenaan.

1. OSIO: Arjen taidot, elämänhallinta ja asuminen osana oppimista, 2 op

Opistovuosi oppivelvollisille-koulutus – Opetuksen tavoitteet ja opiskelijan osaaminen 1

Opetuksen yleiset tavoitteet

- Kansanopiston opetus tähtää siihen, että oppivelvollisuusikäinen nuori kasvaa yhteisön ja yhteiskunnan jäseneksi ja jäsenenä
- Kasvun lisäksi huomion kohteena on kasvatus, eli pedagoginen toiminta, jolla sosiaalista kasvua tuetaan
- Sisäoppilaitosmuotoinen kansanopisto-opiskelu edistää oppivelvollisuusikäisen nuoren omaehtoista oppimista
- Omaehtoisen oppimisen tavoitteena on saada oppija tunnistamaan omat ainutlaatuiset voimavaransa, luovuutensa ja potentiaalinsa ja jalostamaan niitä omaksi ja muiden hyväksi
- Omaehtoista oppimista tukee erityisesti sisäoppilaitoksessa hyvin toteutuva kokonaisvaltainen pedagoginen suhde opettajan ja oppilaan välillä sekä pitkäaikaisesti toimivan vertaisryhmän keskinäinen vuorovaikutus.

1. OSIO: Arjen taidot, elämänhallinta ja asuminen osana oppimista, 2 op

Opistovuosi oppivelvollisille-koulutus – Opetuksen tavoitteet ja opiskelijan osaaminen 2

Oppilaitoksen ylläpitäjä päättää ja kuvaa paikallisessa opetussuunnitelmassa

- mitkä ovat opetuksen yleisiä tavoitteita, arjen taitoja ja elämänhallintaa, opiskelu-, itsetuntemus- ja työelämätaitoja, vuorovaikutus- ja viestintätaitoja, matemaattisia perustaitoja ja ongelmanratkaisutaitoja, aktiivista kansalaisuutta sekä opiskelu- ja urasuunnittelutaitoja mahdollisesti täydentävät paikalliset näkökulmat tai painotukset ja miten ne ilmenevät,
- mitkä ovat paikallisia suuntautumisopintoja koskevat tavoitteet ja arvioinnin kohteet.

Muilta osin tavoitteiden ja osaamisen kuvaamisessa voidaan käyttää opetussuunnitelman perusteiden tekstiä sellaisenaan!

1. OSIO: Arjen taidot, elämänhallinta ja asuminen osana oppimista, 2 op

Opistovuosi oppivelvollisille-koulutus – Oppimisen ja osaamisen arviointi 1

- Oppimisen ja osaamisen arvioinnilla on koulutuksessa kaksi toisiaan tukevaa tehtävää
- Arvioinnin tehtävänä on toisaalta
  1. Ohjata ja kannustaa opiskelua sekä kehittää opiskelijoiden itsearvioinnin taitoja (**formatiivinen arviointi**) ja toisaalta
  2. Määrittää, missä määrin opiskelija on saavuttanut opintokokonaisuuksille asetetut tavoitteet (**summatiivinen arviointi**).
- Arviointi kohdistuu **oppimiseen, osaamiseen ja työskentelyyn**.

1. OSIO: Arjen taidot, elämänhallinta ja asuminen osana oppimista, 2 op

Opistovuosi oppivelvollisille-koulutus – Oppimisen ja osaamisen arviointi 2

Arvioinnin yleiset periaatteet

- Arviointi on yhdenvertaista ja perustuu opiskelijoiden yhdenvertaiseen kohteluun
- Arviointi edellyttää avoimuutta, yhteistyötä ja osallisuutta
- Arviointi on suunnitelmallista ja johdonmukaista
- Opiskelijoiden suorituksia ei verrata toisiinsa
- Arviointi ei kohdistu opiskelijoiden persoonaan, temperamenttiin tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin
- Arviointi on monipuolista
- Arviointi perustuu tavoitteisiin ja kriteereihin

1. OSIO: Arjen taidot, elämänhallinta ja asuminen osana oppimista, 2 op

Opistovuosi oppivelvollisille-koulutus – Oppimisen ja osaamisen arviointi 3

Todistukset 1 (1219/2020, 25 g §)

- Koulutukseen osallistumisesta opiskelijalle annetaan todistus
- Opiston tulee antaa opiskelijan pyynnöstä todistus suoritetuista opinnoista, jos opiskelija eroaa tai keskeyttää koulutuksen suorittamisen
- Opiskelijan osaamista arvioidaan vertaamalla sitä opetussuunnitelman perusteissa määrättyyn osaamiseen
- Arvioinnin tulee kattaa kaikki suoritettavan opetussuunnitelman perusteiden mukaiset vaatimukset ja tavoitteet
- Opiskelijalle on annettava mahdollisuus itsearviointiin. Itsearviointi ei vaikuta osaamisen arviointiin
- Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty
- Opiston tulee järjestää mahdollisuus osaamisen uusimiseen, jos opiskelijan arviointi on hylätty

1. OSIO: Arjen taidot, elämänhallinta ja asuminen osana oppimista, 2 op

Opistovuosi oppivelvollisille-koulutus – Oppimisen ja osaamisen arviointi 3 / Todistukset 2

Todistukseen tulee merkitä (OPH määräys)

- todistuksen nimi
- koulutuksen ylläpitäjän, oppilaitoksen nimi ja oppilaitoksen opetuskieli
- opiskelijan koko nimi ja henkilötunnus
- todistuksen antamispäivä
- rehtorin allekirjoitus
- yhteisten opintokokonaisuuksien ja valinnaisten opintojen arviointi asteikolla hyväksytty/hylätty
- opintojen laajuus yhteisissä sekä valinnaisissa opintokokonaisuuksissa opintopisteinä
- maininta siitä, että todistus on näiden Opetushallituksen 8.1.2021 hyväksymien opetussuunnitelman perusteiden mukainen

1. OSIO: Arjen taidot, elämänhallinta ja asuminen osana oppimista, 2 op

Opistovuosi oppivelvollisille-koulutus

Lisätietoa oppivelvollisuuden laajentumisesta

OKMn (www.okm.fi),

OPHn (www.oph.fi) sekä

Kansanopistoyhdistyksen (www.kansaopistoyhdistys.fi)

nettisivuilta!

Kiitos!